

ԵՐԱՐԱՅՐԻՔ ԱՇԱԿԵՐՏԱՅ

Խ Ա Լ Ի Պ Ե Ա Ն Ո Ւ Ս Ո Ւ Մ Ն Ա Ր Ա Ն Ի Ն Ա Ջ Գ Ի Ս Հ Ա Յ Ո Յ

Ա Ռ Ա Ջ Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Որովհետև մեր ազգը շատ տեղ կարօտ է քաջ վարժապետներու եւ դաստիարակներու, ինչ ընկու է որ այս կարօտութիւնը որքան կարելի է շուտով լցուի :

Ո՛ր եւ իցէ ազգի լուսաւորութեան եւ ուսումնական յառաջադիմութեանը պատճառ՝ նոյն ազգին քաջ եւ առատ դաստիարակներ ունենալն է : Այս քաջ մակդիրը ե՛րբ պէտք է արդեօք տալ ո՛ր եւ իցէ դաստիարակի : — Դաստիարակի կամ ուսուցչի մը քաջ մակդիրը տալ պէտք է այն ատեն՝ երբ վառուած լինի նա ազգասիրական ոգւով, իւր պաշտօնին ամենայն դժուարութիւնները ոտքի տակ առնու, եւ անձնական հանգըստութիւնը ազգին օգտին զոհէ . վասն զի դիւրին բան չէ ուսեալ անձինք պատրաստել ազգին : Ստրկի համար չընէ երբէք դաստիարակութիւնը, — ինչպէս որ շատ դաստիարակաց սովորութիւնն է — . գաւազանէն աւելի իւր բարոյական ազդեցութիւնը բանեցընէ աշակերտաց վրայ . սաստիկ եռանդով սովորեցընէ տուած դասերը, եւ անով աշակերտին ուսման սէրը վառէ, եւ ուսման յարգը ձանջցընել տայ :

Եթէ ուշի ուշով նայիմք եւրոպացի ազգաց վրայ, կտեսնեմք որ նոքա ի՛նչ գեղեցիկ հնարքներ բանեցուցած են իրենց ազգին հմուտ դաստիարակներ պատրաստելու համար . ո՛րքան ազատութիւններ տուեր են նոցա՝ որ կյօժարին ազգին դաստիարակ լինելու . քանի՛ տեսակ օրագիրներ կհրատարակեն, որպէս զի դասատուք հմտանան դասատուութեան արհեստին, եւ դիւրին ոճով կատարեն իրենց պաշտօնը :

Մեր ազգին մեծամեծ կարօտութիւններէն մէկը քաջ դաստիարակաց սակաւութիւնն է . ուստի եւ ազգին մէջ ընթերցասիրութեան կրակին մարած լինելը, ընդհակառակն դեռ շատ տեղ տրգիտութեան խաւարին տիրապետելը ամենեւին զարմանք չէ : Եւ այս կարօտութեան պատճառը՝ ոչ այնչափ ուսումնականաց սակաւութիւնն է, որ-

բան նոյն անձանց դաստիարակութեան վրայ ունեցած ցած համարումը : Ամէնքը չեն հասկընար թէ դաստիարակ լինելը՝ եկեղեցականութենէն ետքը ամենէն գերազանց պաշտօնն է . ուստի եւ անոր պէտք եղած պատիւը չեն տար : Ինչպէս որ քանի մի կարօտութեանց պակասութիւնը, նոյնպէս եւ այս կարօտութիւնը լեցընողը ազգասիրութիւնը պիտի լինի : Յրուեալ եւ յետամնաց ազգ մը՝ միայն ասով կրնայ ամենայն դժուարութեանց առջեւն առնուլ . եւ ինչպէս որ մեծատունը իւր փողը ազգին պիտի զոհէ, այսպէս եւ ուսեալը՝ դաստիարակ լինելով որդւոց ազգին :

Ապա ուրեմն հարկ է ամենայն ուսումնարանաց մէջ աշակերտաց սիրտը վառել ոչ միայն ընդհանուր ազգասիրութեամբ, հապա մասնաւորապէս դաստիարակութեան վրայ սէր եւ համարում ունենալու . ասով միայն կարելի է յուսալ որ քաջ դաստիարակները բազմանան մեր ազգին մէջ :

Երկրորդ հնարքն այս է որ ազգային օրագրաց մէջ դաստիարակութեան վրայ ստէպ դրուին խրատական յօդուածներ :

Երրորդ հնարքն ալ այս՝ որ քաջ վարժապետաց եւ դաստիարակաց չափաւոր ռոճիկ եւ արժանաւոր վարձատրութիւն տրուի, որպէս զի նիւթական կենաց կարօտութեան վախովը ետ չկենան այս հարկաւոր վիճակէն, եւ չթուլնան իրենց դժուար պաշտօնը լաւ կատարելէն :

Ո՛ւր է թէ այս իմ տկար գրչէս ելած քանի մը քաջալերական խօսքերէն շարժէին շատ ուսեալ անձինք, եւ պէտք եղած համարումն առնուին վարժապետ կամ դաստիարակ լինելու պաշտօնին վրայ . որովհետեւ անո՛վ միայն կրնան ելնել գիտուն եւ ազգասէր անձինք, եւ տգիտութեան թանձրամած խաւարը փարատել ազգիս մէջէն :

ՄԱՆՈՒԿ ՊԱՊԻԵԱՆ, ԹԵՐԻՍԻԱՅԻ

Աշ. Ե Գառարանի .